

ERDÉLYI GAZDA

Az E. G. E. állandó gépkiállításának intézősége

a téli évad alatt is készséggel rendelkezésére áll a gazdaközönségnek

az egyesület helyiségében (Deák Ferencz-u. 11.)

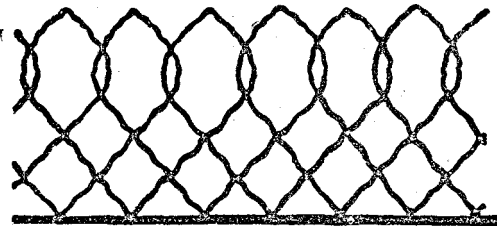
(576.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
 KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
 Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugy mint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonnattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-

magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (339.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest
 Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

(780.)

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legfőkétesebben

készítetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

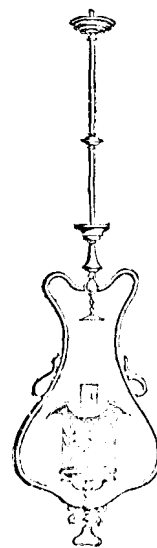
(602.)

Ajánlja legjobb minőségű gépolaaj, hengerolaaj, gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egyesület” védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiállítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

A Magyar fém- és lámpaáru-gyár

részvénytársaság gyári raktára KOLOZSVÁRT,
 Wesselényi Miklós-utca 20. szám.
 Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait: Pompás csillárokat, asztali és függőlámpákat, valamint egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Légszesz- és villany-csillárokat

állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartók stb.

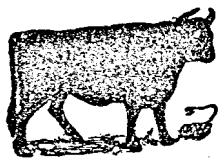
legmérsékeltőbb gyári árak mellett. Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„KIRÁLYOLAJ” mely kizárólag e gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik. (776.)

Tenyészállat árverés.

Nagyméltóságú Gróf Hunyady Imre ur
ürményi uradalmában 1902. január hó
20-nd.e.10 órakor kezdődő árverésen

50 drb.
Berni tenyészbika,
30 drb. számfeletti
tehén és üsző,

30 drb. Elektoral Negretti tenyész-
kos fog eladatni.

Az árverés Tornóczon (vasutállo-
más) lesz megtartva, ahol is az érdek-
lődők részére fogatok állanak rendelkezésre.

(770.)

Tisztartóság.

18985. sz. m. kir. szabadalom!

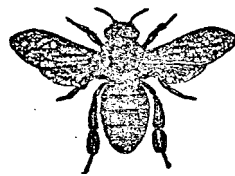
A LOVAK KEHESSÉGE ELLEN,

szarvasmarhák, sertések hizlalásánál a hizólépeség gyors fokozására, teheneknél a tejmennyiség emelésére, gyöngye csontú, csenevész csikók és borjúk felnevelésére és erő-
sítésére páratlan eredménnyel használhatók a Kutasy-féle szabadalmazott **CONCENTRÁLT ALLATTAPPOR.**

5 kilós próbacsomag 7 korona bérmentve.
Tyúkszem és szülmölcs ellen feltétlen biztosan és fájda-
lommentesen hat a K. o. n. c. z-féle „CLAVEFHYL”. Üvege
K. 1.20 és K. 2. Kapható a gyógyszerárakban, K. 1.70,
vagy K. 2.50 beküldésére (bélyegben is) bérmentve
küldi a készítő: Nagysolymosi **Koncz Armin** gyógyszerészi
készítmények gyára **Székely-Ujvárhelyt.**

(715.)

Számtalan elismerés! Ismertetés ingyen!

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei szinméz
6/10 kilogrammos üvegekben à 1 ko-
rona, kapható az „Erdélyi Gazda“
kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák
Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám
(I. em.) alatt. (686.)

Vidéki megrendelések 5 üveggel
vagy azon felül utánvétellel!

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi
párisi világkiállításon

Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czímem:

(762.)

**Vodicka F. földbirtokos
Smrztiz, (Hanna)**

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

**Általános és különleges
növénytermelés.**

Irta: **Cserhádi Sándor.**

Ára 18 korona. I. kötet. Általános növénytermelés 565 lap 218 ábrával. II. kö-
tet. Különleges növénytermelés 528 lap 153 ábrával. Megrendelhető a szerző-
nél Magyar-Ovárott. Mindenik kötet külön is megrendelhető 9 korona áron.
Ezen munka a növénytermelés körébe tartozó kérdéseknél kimerítő tájékozást
nyújt. (751.)

„Raktárunk nem a lánczhiddal szemben; hanem az
Akadémia közvetlen közelében van.“

Mindennemű itogáru háztartási
és gazdasági ezolokra!

ELSO MAGYAR ÜVEGYAR

Díszes virágvázák nagy válasz-
tékban 1 koronától 40 koronáig!

Legfinomabb Kristályüveg-asztali készletek nagy
raktára. Budapest, Ferencz-József-tér 8. szám.

722.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10., II. emelet.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900.

(498.)

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása . . . . . 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben . . . . . 1,200,000 kor.

Összesen: 1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a dijaranyban részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők köz-
vetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban kész-
séggel szolgál

az igazgatóság.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF; ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ

Kérjük a negyedévi előfizetések beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gyapjunk értékesítése. III. Sz. A.	673
A ragadós betegségek elleni védekezés alapvonalai. S.	674
Erdélyi gazdatiszti kör. <i>Lucay Albert</i>	675
Szőlőink ujjaalakítása. V.	675
Kisebb szakközlemények.	676
Vegyes közlemények	677

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

(28.) Vásárol:

lóhermagot, lucernamagot

fehérheremagot, tavaszi

repeét, mustármagot, esi-

behurt, francia perjét, me-

zei komócsint, bükkönyt,

lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII. Rottenbiller-u. 33.) intézendők.

Gyapjunk értékesítése.

III.

Ha curkán és cigaja gyapjunkkal a nagy világ piacán is meg akarunk jelenni, például a budapesti aukciók útján, a nyírásra és a csomagolásra okvetlenül nagyobb gondot kell fordítsunk. A darabszám szerint fizetett nyírókat a legtöbb gazdaságban senki sem ellenőrizi, hogy jól és szépen nyírjanak. Nagyon egyenetlenül — grádicsosan — nyírva sok gyapjut hagynak a juhon és a lenyirt bundába sok összeapritott gyapju kerül, a minék a gyáros cseppet sem örvend. Nagyobb baj, hogy a ganéjos — koloncokat, a húgyos — sárgagyapjut, a bogáncscsal összegubacosodott gyapjut, a lábokról, fejről levágott apró gyapjut is mind a bundába rakják, mert sietnek és mert nem figyelmezteti senki, hogy ezt nem helyes megtenni.

Tekintélyes gyárosoktól hallottam már, hogy szivesebben vásárolják közvetített úton a kereskedőtől a gyapjut, mint a gazdától; volt alkalmam egy pár közvetlenül gazdaságból került gyapjuzsák tartalmát megvizsgálni s valóban csodálkoztam azon, a mit láttam. Nyirkos volt a penészszagú gyapju, ganéjon és szalmán kívül fadarabok és rongyok is voltak benne, a koloncokról és a húgyos fürtökről nem is szólva.

Utána kell nézni a nyírók dolgának és ha nem kapnánk olyanokat, kik darabszámra is jól és becsületesen nyírnak: nyírassunk napszámra mindaddig, míg megtanítjuk jól is, szépen is nyírni régi munkásainkat. A nyírók mellé okvetlenül alkalmazni kell egy pár serény leányt, kik a hulladékgyapjut, a ganajt, a szemetet összeszedik, nehogy a bundába jusson a mi nem odavaló. Önként érthető, hogy az esőtől nedves, nyirkos gyapjut nem szabad lenyírni; várjunk, míg jól megszárad a bunda. Ha pedig a még nyirkos bundát okvetlenül nyírni kell: szellős, fedett helyen szárítsuk ki a bundákat mielőtt zsákokba raknók, illetőleg vásárra vinnók. Nagyon ügyeljünk, hogy egy zsákba csak egyféle gyapjut rakjanak, mikoris a vevő dicsérni fogja lelki ismeretességünket, ha látja, hogy a zsák bármelyik részéből veszi a próbát, ehhez hasonló mind.

Dögbőrről lenyirt gyapjut, összeszedett gyapjut nem szabad az élő juhokról nyirt gyapjuval egy zsákba csomagolni, hanem külön, pontosan megjelölve a zsák tartalmát. Színes gyapjut sem szabad a fehérrel egy zsákba rakni, ha nagyobb vásárra, avagy az aukciókra küldjük termésünket. Akkor is jó lesz osztályozni gyapjunkat, ha zsákolatlan visszára vásárra. A vevő jó szeme azonnal

észre veszi a gyengébb, silányabb bundákat és ezekre hivatkozva vásárolja az egészet s keveset igér. Ha pedig ezeket a bundákat külön rakva, a kiválókat külön minőségűt külön ajánljuk, ezért is, amazokért is jobb árt kaphatunk.

Megvitatásra érdemes kérdés, hogy fajta változtatással nem lehetne-e az erdélyi részek gyapjuterminésének értékét növelni s ezzel gazdaságaink jövedelmét fokozni?

A selyem gyapjas merino birkákkal körülbelül 80 éven át próbálkoztak nagyobb gazdaságaink; az utolsó nyáj az — Ugronféle Mezőzáhon — 1892. évben oszlott fel. Ujból próbát tenni a birkákkal nem ajánlható, mert nekünk okvetlenül igénytelen jó fejős juhra van most még szükségünk. A husjuhoknak nem jött még el az idejük, ha fejni lehetne is őket. Hasonlóképpen a bőtejű friz juh sem nekünk való még, mert legelőnk és a nálunk szokásos tartással — teletteléssel tenyésztesük nem járna haszonnal.

Mindent számításba véve csak a *curkán-juh* és a *cigajajuh* tenyésztéséről lehet szó az erdélyi részekben, tisztavérben tartva és magamagában úgy az egyik fajtát, valamint a másikat, vagy esetleg keresztezéssel javítva, ahol a gazdasági viszonyok megengedik és megkövetelik.

A cigajajuhot hasznosabb juhnak ismerem a curkánál. Éppen olyan edzett és elégtelkeny, mint amaz, a szabadban való telettelésre azonban még jobb, mert a zordon szélek ellen a rövid gyapjas tömött bunda biztosabban véd a curkán juhok hosszú, fürtös gyapjánál, mely alá a tél fagyasztó lehellete könnyebben behatol. Kétségteljes tény továbbá, hogy a cigajak ugyanannyi tejet adnak, mint a curkánok — ha nem többet — gyapjujuk pedig évek hosszú sora óta majdnem kétszer olyan drága az átlagos bundasúly, pedig csak kevéssel kevesebb. Franciaország és Németország nagy tömegben fogyasztja a cigaja gyapjut, mely a fekete-tenyéri kikötőkből indul messzi útjára. — Ennek a fésűgyapjuféleségnek szép jövője van a világkereskedelemben és kiszoríthatja az európai piacokról a más világrészekből eredő durvább merinó-gyapjut, ha természetesen több gondot fordítva javítják és nemesítik.

A cigajak javítására a merino fajtát lehetne ajánlani az oroszországi és oláhországi tenyésztők egyrészenek példájára, melyek régebben sok *polos* gyapjut adtak el brassói és szebeni gyárosainknak nemesített — merinóval keresztezett — *polspanka* juhaikról. Rövid gyapjas fekete fejű angol husjuhokkal való nemesítése is hálás feladat lehet majd ké-

Legelőnyösebb

gabonaértékesítés.

Erőtakarmányok.

Vegyőtiszta olajok és kenőcsök,
ponyvák, zsákok, szijak, köszenek; szóval minden
cséplési anyagok és gépek.

(532.)

Őszi vetőmagvak

legteljesebb napi áron való értékesítése.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

**Szőlővédekezési,
esomagolási, szüretelési és
pincegazdasági cikkek.**

sőbb, a mikor ismét jövedelmező lesz a hizlalás, melyre a cigaja a maga ősi mivoltában is alkalmasabb a curkán juhnál étkeesebb és hizodalmasabb lévén.

A curkán juh durva gyapjának a háziiparban van nagy jelentősége és lesz még ezután is; a nagygyáripar hovatovább mind kevesebbet fog fogyasztani, mert a mivelődés terjedésével a durva szőr — gyapju — kelmék és egyéb gyártmányok kiszorulnak a háztartásból s nagyon fogy a száma azoknak, kik darócruhát viselnek. A finomabb — rövidebb szálu és szép fényű curkán gyapjut azonban még sokáig jól fogják fizetni. Ezért a nemesített curkán gyapjut, az úgynevezett *stogos**) gyapjut nagyobb tömegben kellene termelni.

Ebben a gyapjában kevesebb a pehelys ezért egyenlőbb, szebb fonalat lehet belőle sodorni, melyből nagyon szép selymes-lombos pokrócokat is készítenek. Ez a finomabb curkán-gyapju a cigaja-vérrel kevert curkán-juhokról — a *stogos* juhokról — nyíratik és hasonló az angol húsjuhokkal keresztezett curkán-juhok szintén rövidebb, finomabb selymfényű gyapjához. Ezt a keresztezést a hosszúgyapjas — fehér fejű — angol húsjuhok valamelyikével ajánlani lehet bizonyos fokú nyervevéssel, ügyelve, nehogy a juhok elkényesedjenek. Ismertem egy pár ilyen angol véru curkán-nyáját, melynek gyapját mindig szívesen vásárolták a kereskedők jobb áron, mint a közönségest. Önként érthető, hogy csak megfelelő gondozással és takarmányozással lehet az angolvéru nyáját a keresztezés veszélyein átvezetni. A curkán-fajtának cigájával való keresztezését *állandó jelleg* nyerése céljából nem tartom helyesnek, mert a két fajta gyapja és színezete élesen különbözik egymástól. A hétfalusi cigaja-nyájában azért tartanak curkán kosokat illetőleg azért kereszteznek ezekkel bizonyos számu cigaja-nyát, hogy a juhászok és a gazda számára szükséges *stogos-gyapjut* és gyapjas bőröket maguk termelhessek; a *stogos-gyapjuból* készítik a harisnya-posztót, a mire a tiszta cigaja-gyapju igen finom, a gyapjasbőrökből pedig a bojtárok bundája készül, melyben télen át is a szabadban hálhatnak a nyáj mellett s erre a cigaja-juhok gyapjas bőre nem elég erős.

Sok nyájunk jövedelmének tekintélyes része a pecsenyének való fekete bárányok eladásából foly be s korai bárányoztatással ez a bevétel nagyon szép lehet. Ilyen gazdaságokban megérdemelné megpróbálni az asztracán bárányprémet adó fekete *karakul*-juhval való keresztezést oly módon, hogy a curkán-nyák közül kiválasztjuk a jó tejeseket, ezeket tisztavéru karakul-kosokkal hágatva korán bárányoztatjuk és a bárányokat eladjuk. A kinek módja és kedve van, megpróbálhatja a karakulfajta tisztavérben való tenyésztését vagy pedig curkán nyája egy részének átkeresztezését megtudandó, miként honosodik nálunk ez a fajta, melylyel a boszniai kormány már évek óta kísérletezik; Darányi miniszter a lugosi földmivésiskola gazdaságának szintén szerzett egy karakul-nyáját próbatétel céljából.

*) Az „Erdélyi Gazda” 1901. 44. számában „Racka juhtenyésztésünk és a pojánai juhvásár” cím alatt megjelent érdekes és értékes cikkekre hivatkozással megjegyzem, hogy a találon leirt „stogos juh” — tudásom szerint — curkán — racka-kosok és cigaja anyák származéka. *stogos* juhok tenyésztése céljából tartanak a hétfalusi cigaja juhok gazdák curkán kosokat is nyájjaikban.

Meg kell próbálni a curkánjuhoknak a friztejlő fajtával való keresztezését is, még pedig valamelyik nagyobb erdélyi gazdaságban. A szebenmegyei keresztezés eredménye még nem bizonyos és ha majd eldől, hogy megfelel-e a várakozásnak vagy nem, ez a nagy gazdaságokra és a szegényebb vidékekre nem lehet feltétlenül irányadó. Báró Bánffy Ádám megpróbálta Választon a keresztezést halála előtt pár évvel, de a bérlők felosztatták ezt a nyáját, mert nem látták hasznát, ezek a bérlők pedig praktikus jó gazdák voltak. Félek, hogy a friz juhokkal való keresztezés általán véve nem fog sikerülni éppen úgy, mint az angol juhokkal való keresztezés sem sikerült ezelőtt 15—20 évvel. Azóta nem változtak annyira juhtenyésztési viszonyaink, hogy curkán nyájainknak az igényes és klímánkat nehezen tűrő frizfajtával való nemesítését általán ajánlani szabad volna. A keresztezési próbák éppen azért szükségesek, hogy a minduntalan ismétlődő kérdésekre tapasztalás alapján lehessen feleletet adni. —

Sz. Á.

A ragadós betegségek elleni védekezés alapvonalai.

Talán felesleges lenne hosszasan fejtegetni, hogy a ragadós betegségek elleni védekezés terén milyen fontos szerep jut a gazdáknak, akik különben is első sorban érdekeltek ennél az ügynél. Dacára ezen nagyfokú érdekeltségnek, sok tapasztalat bizonyítja, hogy a gazdák, főleg a kiscgazdák, nagyon sokat vétenek ezen szabályok ellen, melyeknek pontos megtartása által ők tehetnének legtöbbet a ragadós betegségek elleni védekezés sikeres foganatosítása érdekében.

Jogéletünknek alkotmányos alapon való fejlődése az egyéni szabadságot minden vonalon érintetlenül hagyta, sőt erősítette és biztosítottakkal látta el. Ez természetesen nekünk olyan kincsünk, a melytől semmiféle más előnyökért nem válunk el. A jogok azonban a világ minden részében köteleességekkel járnak s így annak a polgári becsületszónak, melylyel törvényiszabta köteleességeink hű megtartását bizonyítjuk: szentnek kell lenni.

A legjobb törvény, a legüdvösebb intézkedés, nyomtalanul s szabálytalanul éli túl önmagát, ha nincsen aki megtartsa. Ha pedig ez így van általánosságban, még inkább így van ez a közgazdasági vonatkozású törvényeknél, melyeknek pedig momentán és feltűnő módon kellene hatni a népek közéletére.

Ha ebből a — szerintünk helyes — szempontból tekintjük az állategészségügyi rendezéséről szóló 1888 évi VII-ik törvénycikk és az ennek végrehajtását szabályozó kormányrendeleteket, valamint az ezeknek végrehajtása körül mutatkozó hiányokat: kissé megrendül a hitünk gazdáink törvényismertében és törvénytisztéletében. Persze kivételek, mint mindenütt, úgy itt is vannak. De csakis kivételek vannak, mert a gazdaközönség nagyobb része nemhogy megkönnyitene és támogatná ezek sikeres végrehajtását, hanem megnehezíti, sőt elég gyakran gátolja is.

Miután pedig nyilvánvaló, hogy ezek a törvények és kormányrendeletek, amennyiben egyáltalán lehetséges, tisztán a gazdaközönség egyetemének jólétét, boldogulását és így közgazdasági viszonyaink javítását vannak hivatva

előmozdítani: azt kell hinnünk, hogy a nagy közönség részéről tapasztalt indolenciának, vagy ellenszenvnek a főoka abban van, hogy a törvények intencióit és azon módokat, melyek által a jóhiszemű támogatás lehetséges lenne: nem ismeri, vagy ha igen, akkor a végső célt a maga nagy horderejével együtt nem látja.

Ezt tartva szemelőtt, nagy vonásokban rámutatok itt azokra az alaptételekre, melyeken az állati ragadós betegségek ellen való védekezés nyugszik s melyeknek pontos és lelkiismeretes méltatása sikerhez vezetne.

Ilyen alaptétel az 1888. évi VII-ik t.-c. 23. §-ban foglalt azon intézkedés, mely szerint a háziállatok birtokosai, pásztorok, gyepmesterek, mészárosok, vágatási biztosok és mindazok, kik házi állatok gondozásával, felügyeletével stb. vannak megbízva, az állatok belső megbetegedését vagy elhullását a községi előjáróságnak azonnal bejelenteni kötelesek.

A törvény eme sarkalatos intézkedése, melynél az állategészségügyi intézkedések kezdődnek, tisztán a honpolgári becsületre van alapítva. Így aztán ott, a hol a köteleességérzet szunnyad, ahol nincs meg annak a tudata, hogy az állati betegedések igen könnyen közveszélyes járványokká alakulhatnak, a közhatalóságok vagy csak későn, vagy egyáltalán nem teljesítik köteleességeiket. Másrészt a mi községi közigazgatásunk, melynek végrehajtói és vezetői a nép- a községi lakosság akaratából nyerik hatalmukat, sok helyen annyira kötelezve érzik magukat a helyi érdekek szolgálására, hogy emellett a közérdeket észre sem veszik. És ez, olyan helyeken, a hol csakugyan általános helyi érdek egyik vagy másik ragadós betegség eltitkolása: még némileg menthető szűk látókörűség, de időnként sok helyen annyira fejlődött már ez a szokás, hogy nemcsak a községi lakosok egyetemének helyi érdekei miatt, hanem egy-két százasabb és befolyásosabb egyén érdekében és egészen nyilvánvalóan, a helyi közérdek rovására is megtörténik.

Miután pedig a törvény és rendeletek szerint első sorban épen a községi előjáróságok vannak arra hivatva, hogy az egyeseket törvényes köteleességeik teljesítésére utalják és ennek mikénti teljesítését ellenőrzik, a mulasztókat bejelentések stb., az említett mulasztások feltűnő és veszélyes hézagokat ütnek a mi állategészségügyi rendszertünk vonalain, úgy közvetve, mint közvetlenül.

Közvetve azáltal, hogy az egyeseket az ilyen előjáróságok egyáltalán nem ellenőrzik s így a helyett, hogy a törvényes intézkedések iránt a tiszteletet növelnék és a közönséget ezek pontos teljesítésére kényszerítenék, maguk adnak példát az ellenkezőre; közvetlenül pedig az által, hogy az ilyen esetekben szükséges hatósági intézkedések foganatosítását egyenesen lehetetlenné teszik.

Ott, a hol a községi előjáróság hivatásának magaslatán áll, az egyesekben is nagyobb a köteleességérzet és az állategészségügyi rendszert sikerei kézzel foghatók; ez pedig bennünk azt a nézetet erősíti meg, hogy a mivel gazdaosztályra már itt a kezdet kezdetén, az állategészségügyi rendszert alapfeltételénél, kettős köteleesség hárul. Egyik az, hogy ő maga mindenkor tegyen eleget törvényes köteleességének, vagyis állatainak belső megbetegedését vagy elhullását mindenkor idejé-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

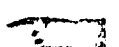
Váltókat olesón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olesón kezelik a betárolt árut és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

ben jelentse a községi előjárásnak; a másik pedig az, hogy fölényét, befolyását az előjárásal szemben arra is használja, hogy ez a kigazdákot a köteles bejelentésre tényleg kötelezze, ennek teljesítését ellenőrizze és végül, hogy a tudomására hozott betegedési vagy elhullási esetekről felettes hatóságához jelentést tegyen.

Az a mívelt gazda, aki az állategészségügyi rendszert szigorú és pontos alkalmazásának előnyeit ismeri és ezeket úgy a maga, mint a köz előnyére ilyen módon támogatja, kiválóan hasznos szolgálatot tesz, még pedig nemcsak önmagának és a közel vidék gazdaközönségének, hanem sok nehézséggel küzdő állatkereskedelmünknek is. A mívelt gazdának ez a ténykedése tehát már hazafias cselekedet számba megy.

Mindez világos és könnyen megérthető és mégis olyan kevés gazda van, aki így fogja fel hivatását. Ennek az irányzatnak, ennek a szellemnek pedig meg kell változni, mert különben nevétségessé teszszük magunkat és a nemzetközi egyezkedéseknél szavunk súlytalan, törekvésünk eredménytelen leend.

Az, hogy Péter vagy Pál mit hisz, miként vélekedik az állategészségügyi törvények és szabályok hatásáról, szükséges voltáról vagy bármiféleségéről: más országokban kevés, vagy éppen semmi súlylyal sem bír, mert a községi adminisztráció más alapokon nyugszik és oly erős benne a törvények iránti tisztelet, hogy azok pontos végrehajtása és végrehajtatása hátrányt pillanatig sem szenved.

Ezzel szemben nálunk a községi élet és igazgatás tulajdonképpen a százások és vagyonosok eszközévé vált. Kisebb s nagyobb klikkek és érdekcsoportok szolgáltaiban sanyódik, annyira, hogy a valódi közérdekért már csak sóhajai vannak; más helyeken pedig ezt már a maga tisztaságában nem is ismerik, hiszen egész emberöltőn át hamis pályában mutogatták ezt a csecsemőt, mely megszületése óta nálunk csak cuclin tengődött s bölcsőjét elhagyni képtelen.

És ha egyebekben talán nem is lennének ennek a száználmas rendszernek súlyos következményei, állategészségügyi téren igen messze menő károsodásokat okoz ez. Első sorban is azért teszszük tehát szóvá itt ezt a kérdést, hogy a mívelt gazdaközönség, mint hazánk legfüggetlenebb testülete, üssön részt az önös érdekek mohos falain és kergesse ki a kufárokat Jerikó falai mögül. Ha ez a független testülete hazánkban az állategészségügyi szabályok megtartására magát elhátározza és kötelezve érzi, akkor a mi községi közigazgatásunk is meg fog változni ezekkel a szabályokkal szemben. Tisztultabb nézet és egészségesebb áramlat mellett a közérdek szolgálata általánosabbá válik, a tudatlanok, hitetlenek, vagy indolensek csoportjára ránehezedik a községnek mint erkölcsi testületnek súlya s így a betegségek bejelentése pontosabban, gyorsabban történik és az ebből folyó teendőik szigorú végrehajtása is joggal remélhető lesz.

Már ennek az első lépésnek pusztán feltevése is más spherába emel bennünket, ahol magunk előtt látjuk a mívelt államok igazgatásának végső pontjain — a magán- és községi életben — eredő kristálytisza forrásokat, melyeket nem szennyez önzés, nem fertőző tudákoság vagy babonás hit, de megszűri és

üdévé teszi a törvények és a közérdek iránti tisztelet. Ilyen tiszta forrásokból lesz ott az éltető csermely és a gazdagságot, közjóletet árasztó folyó, melyre bizony szegény hazánkban is nagy szüksége volna. J.

Erdélyi gazdatiszti Kör.

Még van valami mondanivalóm, kinek pedig mondanivalója van, az Göthe szerint „beszélhet, írhat.”

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete fennállásának 21-ik évét éli. Áll az egyesület vagyona 69219 koronából. Van tekintélyes 63 alapító, 20 pártoló és 800 rendes tagja. Birja a magyar állam jóakaratu támogatását. Az egyesület lassan, de biztosan halad előre. A gazdatisztek érdekeit minden vonalon pártolja, képviseli, védelmezi és elősegíti. 1901-ben segélyezésre, ösztöndíj és gyermekneveltetési pótlék cím alatt kiadott 1700 koronát. A nyugdíj-intézet ügyeit és vagyonát díjtalanul kezeli. Látva a nagymérvű részvételest, tanulmányozás után ajánlatba hozta a vidéki *gazdatiszti körök* felállítását. Felajánlotta a vidéki köröket is segíteni, pártolni, vagyonukat díjtalanul kezelni; tehát az alapot a vidéki körök alakulására is lerakta.

A mint látom, mindnyájan egyetértünk abban, hogy nem szétszakadás, sőt együttműködés a főcélunk. Óhajtom és indítványozom: *hogy tartsa kötelességének minden erdélyi gazdatiszt a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületébe belépni.* És hogy erdélyi speciális helyzetünkön is segíthessünk, alakítsuk meg az *Erdélyi Gazdatiszti Kört.*

Két dolgot tartok lehetetlennek, ki nem vihetőnek; a birtokos osztályon bankok és szövetkezetek szaporításával — és a gazdatiszti osztály nyomorait pénzzel — felsegíteni. Annál lehetne segíteni állami és közterhek apasztásával, a gazdasági kivitelek anyagi és szellemi istapolásával. *A gazdatiszti kör segédelmét képezheti érdekeinek képviselete, társadalmi és anyagi helyzetének javítása, a testületi szellem fejlesztése és erkölcsi tekintélyének fenntartása.*

Mindezeket a „Gazdatiszti Kör” kezdeményezi, életrehozza és tovább fejleszti.

Luczay Albert.

Szőlőink újjáalakítása.

Szőlőink újjáalakításánál a mai kornak megfelelő két módot ösmerünk, melyekkel hazánkban a szőlő termelést ismét virágzásnak indíthatju; ez azonban sokkal költségesebb beruházásokat s szakavatottabb munkát kíván, mint régi szőlőink. Ezen két művelési mód egyike az amerikai alanyon készült oltványok ültetése. A másik pedig a szénkéneg alá való berendezés illetve ültetés.

Az előbbi ugyan sokkal költségesebb, különösen ha ugy szerezzük be a szükséges oltvány mennyiséget — de háládatosabb és biztósabb is mint a szénkéneg alá való telepítés. Háládatosabb pedig azért, mert sokkal korábban s többet és jobbat terem. Sokaktól hallottam már azon téves nézetet, hogy az oltványos szőlő bora nem oly jó s élvezhető és kevesebbet is terem, mint a régi európai szőlő. Ezen téves állítást már azon körülmény is megcáfolja, hogy mint tudjuk, az oltvány-

szőlőnek illetve vadalanynak sokkal gazdagabb gyökérzete van, mint az európainak, így sokkal nagyobb területre képes felvenni a tápanyagot, így természetesen termést is többet tud hozni, s jobban is betudja érlelni; már pedig ha jobban betudja érlelni, akkor gyenge élvezhetetlen bora nem lehet. Ennek csupán egyedüli hátránya az, hogy sokkal költségesebb s szakosabb munkát igényel. Ezen költséget azonban csökkenthetjük azáltal, hogy a szükséges oltvány mennyiséget házilag állítjuk elő. A vadvesszőt, ha magunknak nincs, lehetőleg még ősszel beszerezzük, hogy tavasszal az oltáshoz kellő időben hozzáfoghassunk; nehogy e miatt az oltási eredmény kevés százalékkal végződjen. Mielőtt azonban a vesszőt beszereznénk, tisztában kell lenni azzal, hogy talajunk úgy fekvés, valamint phisikai összetételre alkalmas-e a szőlő tenyésztésre s ha igen, minő amerikai fajta tenyészhető abban a legkeresettebben. Miután a Riparia Portalis legfeljebb 12 százalékos meszes talajt bír ki s tenyészik benne megfelelően, ezért tehát 12%-on felüli meszes talajban, csakis Riparia Solonist vagy Rupestris Monticola tenyészhető sikerrel.

Tisztában kell lenni továbbá azzal is, hogy minő fajta szőlőt akarunk termelni. Szerintem az erdélyi vidéken leghelyesebb volna az olyan csemege-szőlő termelése, mely korán leérik s így akár mint piaci csemege-szőlőt, akár bornak dolgozva fel, értékesebb minőséget nyerünk, mint később érő fajtákkal. Ezt azért szükséges tudnunk, hogy tavaszra az oltáshoz szükséges nemes vesszőt megszedsünk, vagy ennek hiányában beszerezhessük. A vessző beszerzésénél ügyelni kell arra, hogy az éretlen vagy más betegségek-től pl. iszalagosodás, csavarosodás, stb. vagy külső károsodásoktól mentve legyenek.

Az oltást akár sima, akár gyökeres vesszőn hajtjuk végre, azokat az oltásra elő kell készíteni. Hogyha az alany még az ősszel le volt szedve, akkor ajánlatos azt korai tavasszal száraz szellőztethető szobába vinni s homok közé elrejtegetni, ügyelni kell azonban arra, hogy a homok ki ne száradjon, ezért időközönként megpermetezhetik s ha lehetséges fűtés által gyenge nedv keringésbe hozandó. Az oltó vesszőt pedig olyan helyen kell tartani, hogy az alva maradjon, ez elérhető azáltal, ha a vesszőt valamely épület árnyékába elvermeljük s jó vastagon földdel befedjük.

A sima vesszőn a megeredési százalék sokkal kisebb, hogyha az iskolázásra szánt talaj esetleg kissé kötött, nem elég laza s meleg; de hogyha a talaj megfelelő laza s meleg, a mellett az időjárás is csapadékban gazdag, az alany és nemes vessző kifogástalan jó, akkor a megeredési százalék igen kevésbé tér el a gyökeres vesszőtől. Az oltásra szánt sima vesszőt már az ősszel úgy készítettük elő a megszedsés alkalmával, hogy a legalsó bütök alatt 5 cm. csonkot hagyva és ezen csonktól fölfelé mintegy 45—47 cm. hosszúságba elvágtuk, 200-as csomókba fűzve össze kötöttük.

Most, midőn közvetlen az oltásra akarjuk előkészíteni, akkor a vermelésből felszedett vesszőt gondosan tisztára megmossuk s szellős helyre kitegetve, szikkadni hagyjuk, azután az ősszel meghagyott 5 cm. hosszú csonkot többször eltávolítjuk s a legalsó két

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVÁR.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámlított váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket kisorsolt értékeket stb. Értékpapírokat és idegen pénzemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket, bármely külföldi piacra. Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pénztárszékényeket. (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fül pecsétjével ellátott ezüst és aranyneműek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörés mentes szobában őrzetnek.

Mátyás- király- tér 32.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek föelárusító helye.

Mátyás- király- tér 32.

Üzleti órák délelőtt 1/2 9—12-ig, délután 3—5-ig.

szemet érintetlenül hagyva, a többit jó éles késsel levagdossuk. Ezt azért szükséges tenni, hogy a felső szemekből hajtások és gyökerek törnének elő, mi a későbbi fejlődésre igen nagy hatvánnyal lenne.

A nemes vesszőt szintén megmossuk, mosás után száraz ruhával megtörölgetve, ezt is szikkadni hagyjuk. Midőn már a vessző a nedvességtől felszáradt, egy dézsába vagy kisebbszerű kádba egyszemes darabokra felvagdossuk. A feldarabolásnál ügyelni kell azonban arra, hogy a szem felett 1—2, a szem alatt pedig 5—6 cm. hosszú csonk legyen. Ha mindezekkel készen vagyunk, hozzáfoghatunk a nemesítéshez.

Az oltás módjára nézve lehet többféle, azonban a mi a célnak legjobban megfelel, a tavaszi oltások közül az egyszerű és angol nyelvű párosítás. Idejére nézve pedig legjobb ha április elejétől május elejéig hajtjuk végre.

A nemesítésnél, legyen az bármiféle nemesítés, főtörékvésűnket oda irányítsuk, hogy mentől tisztább sima metszlapot tudjunk vágni, továbbá, hogy a metszlap se rövid, se túl hosszú ne legyen. A metszlap hosszúsága mindig a vessző vastagságától függ, mentől vastagabb a vessző, annál hosszabb, illetve mentől vékonyabb, annál rövidebb metszlapot vágunk, így pl. a vessző vastagsága: 7 8 9 10 11 12 mm. a metszlap hosszúsága: 22, 24, 26, 28, 30, 32 mm. Ilyen metszlapot készítünk az alanyon és nemes vesszőn. A nemes vesszőn a metszlapot mindig a szem alatt közvetlenül vágjuk meg. Ennek előnye abban rejlik, hogy a megeredési százalék sokkal nagyobb. Az alanyon a metszlap megvágása bármely oldalon történjék, mindegy.

Ha úgy az alanyon, valamint a nemes vesszőn már a metszlapot megvagtuk, akkor mindegyiket benyelvezzük, még pedig olyan formán, hogy a metszlap hegyétől befelé számítva, egyharmadára a vessző tengelyével párhuzamosan bevágjuk annyira, hogy az összetolás alkalmával a metszlapok egymást fedjék. Azután a raphia hánccsal szilárdan, de nem túl szorosan bekötjük és az oltványt egész a kötésig felülről lefelé kétrész agyag, egyrészt marha trágyából készült hígpepbe mártjuk 100-as vagy 200-as csomókba össze kötözve, vagy eliskolázzuk vagy pedig homokba elvermeljük az iskolázás idejéig. Az iskolázást olyan talajon végezzük, mely laza összetételű s tápanyagban gazdag s lehetőleg az északi oldalon hegyek által védve van. Az iskola talaját legalább minden 4 ik vagy 5 ik évben meg kell forgatni és trágyázni. A trágyázásnál legcélszerűbben járunk el akkor, ha ősszel a gyökerecs vessző kiszedése alkalmával fennmaradt sáncokat jó érett istálló avagy komposzt trágyával ki töltjük s időközönként 2—3-szor jól belekapáljuk, hogy mire ültetésre került a sor, földdel összekeveredjék. Ha talajunk ily módon kollőleg elő van készítve, akkor hozzáfoghatunk az iskolázáshoz. Az iskolázásnál lehetőleg mindig betartsuk a 120 cm. sor és 7—14 cm. rövénytávolságot, mert mentől nagyobb sortávolságra iskolázunk, annál jobban kifejlődnek oltványaink.

Tehát mielőtt az iskolázáshoz hozzáfognánk, beosztjuk a területünk két átelles oldalát 120 cm. sortávolságra és ezen átelles pontokat zsinórral összekötjük és mellette ásunk két ásonyom széles és ugyanoly mély

árkot; megjegyzem azonban, hogy a második ásonyom földet nem hányjuk ki az árokból, hanem bennhagyva megporhanyítjuk. A sánc hosszirányában annak közepére kihuzzuk a zsinort és a zsinorra az u. n. ültető deszkát rátéve, mely 7 és 14 cm. távolságra van beosztva, ezen osztási pontok mellett letűzdeljük az oltványt az árokba annyira, hogy a deszka felső szélével a vessző felső vége szinteljen; mikor ez megtörtént, akkor az oltvány mellé porhanyó földet huzzunk s mellette jól megtiporjuk, utána pedig még két ember döngőlőfával mindkét oldalon jól megdöngöli, ezt azért szükséges tenni, hogy a vessző tövéhez a föld mentől jobban odata-padjon, mert csak így képződhetik gazdag gyökérszövet. Azután két ember egész az oltási hegyig jó porhanyó földdel feltölti s ha esetleg tiporás következtében az oltvány az egyenes irányából kimozdult volna, újból helyére nyomja; ezután ismét földet huz a bakhátra annyit, hogy az oltványon legalább is 2—3 ujnyi vastag porhanyó föld legyen. Az iskolázásnál mindig arra kell törekedni, hogy mentől gyorsabban végeztessék, mert ha iskolázás közben az oltvány sokáig szabadon áll, annyira kiszárad, hogy a megeredési százalékot tetemesen alá szállítja.

Ha talajunk kissé kötött, nagyon ajánlatos a bakhátak tetejét egész gömbölyűre csinálni, mert így nyáron át nem szárad annyira ki, mint hogyha élesre csináljuk. Ha az iskolázással ily módon készen vagyunk, akkor a sorok közeit kell felásni oly mélyen, hogy a melegségi nedvesség jól behatolhasson.

A további kezelése abból áll, hogy a gyomoktól tisztán tartva, esőzések után a bakhátak teteit, ha azok megcserepedtek, és időközönként a sorközöket megkapáljuk. A permetezést, midőn már 2—3 leveles hajlása van megkezdjük s minden 2—3 hétben rendszeresen elvégezzük. Később július utolján vagy augusztus elején, mielőtt a harmatgyökerek eltávolításához hozzá fogunk, szükségessé válik, hogy az oltványokat a levegőhöz hozzá szoktassuk, tehát a gyökerezés előtt 3—4 nappal, 4 vagy 6 munkással a bakhátat kibontjuk olyformán, hogy az oltványok mellett jobbról-balról a földet lehuzzuk annyira, hogy az oltvány mindkét oldalán 10—15 cm. vastag földréteg maradjon. A munkásokat úgy kell beosztani, hogy kettő bontsa ki a bakhátakat, utána két ember pedig rögtön huzza vissza fel lehetőleg úgy, hogy a meleg föld belülről kerüljön. A másik kettő pedig utána kézzel igazgassa. Következő negyedik vagy ötödik nap hozzáfoghatunk a harmat gyökereknek az eltávolításához, ezt legjobb borult időben vagy reggeli és estéli órában végezni. A harmatgyökerek eltávolítására igen nagy súlyt kell fektetni, mert ha ezek megerősödnek, az oltvány gyökerei rosszul fejlődnek s így sejtek alig képződnek, és a forradás tökéletes soha sem lehet. A gyökerezést mindig jó éles késsel végezzük, mert ha rossz késsel dolgozik a munkás, akkor igen sok kárt tehet az oltványokban.

A harmatgyökerek eltávolításánál a bakhát mindkét oldalát kibontjuk s az oltványok között levő földet vigyázva kézzel kiszedjük, egyszerre azonban sokat nem szabad kibontani, csak csupán annyit, mit hamar betundunk újból fedni. Később, szeptember hónapban a bakhátakat egészen kibontjuk s így

hagyjuk egész novemberig, hogy a levegőhöz hozzászokjanak. Nedvkeringés megszűnte után midőn már a levelek lehullottak, hozzáfoghatunk azok kiszedéséhez. A kiszedésnél arra kell törekedni, hogy a gyökereket meg ne sértsük, ezt pedig égy érhetjük el, hogy a sor egyik oldalán annak két ásó nyom széles és ugyan oly mély árkot, a másik oldalán pedig az ásót lapjával a vesszőfelé fordítva jó mélyen le szurjuk s így ki emeljük, s mikor már a kiszedéssel készen vagyunk, akkor annak osztályozását kell végre hajtani.

Az osztályozásnál két osztályt csinálunk u. m. első és második osztályt. Elsőosztálynak akkor felel meg az oltvány, ha a talp-gyökér kiindulási pontjától számítva a foradási hely közepéig 35 cm.-nél nem rövidebb; ha teljesen összeforradt, válogatásnál csavarás, hajlítás közben nyílást nem láthatunk, ha gyökérszövet ép, erős, egészséges s legalább egy 4—5 szemes beérett vessző van rajta és minden betegségből mentve van.

Második osztályba az olyanokat sorozzuk, melyeknek a gyökérszövet, valamint az összeforradása kissé gyenge, de legalább is remény van arra, hogy egy év alatt ezen hibákat ki növi. Az ily oltványokat még egy évig az ismert módon eliskolázzuk és kezeljük, Az első osztályt pedig vagy ki ültetjük állandó helyére, vagy pedig eladjuk. v.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A magyar zab hibája. Ha kizárólag a magyar zab hibájáról óhajtanánk írni, úgy közleményünkkel rövidesen elkészülnénk, mert hiszen a magyar zabnak voltaképpen nincs más hibája, mint az, hogy nem valami jól fizet, vastag héjú, léhaszemű és könnyű. A magyar zab eme rossz tulajdonságainak felsorolásával tehát elmondottuk mindazt, a mit mondani lehet. Ha ennek dacára a tollat le nem tesszük s közleményünket tovább folytatjuk, tesszük ezt csakis azért, mert ismeretűn akarjuk ama eljárást, a melylyel módunkban áll a magyar zab hibáitól megszabadulni. Általánosan ismert tény, hogy a zabtermeléssel a magyar gazda nem sokat törődik és épen ezen nemtörődésnek következménye a zab fennt elősorolt hibáinak láncolata. A zabot a vetéskor a legutolsó helyre teszik, a trágyát vele meg nem ismeretetik, a földet csak éppen hogy megkarcolják alája, vetőmagvának kiválasztására s előkészítésére pedig mi súlyt sem helyeznek. Ilyen körülmények között azután nem csoda, ha a zab vastaghéjú s léhaszemű lesz s ha rosszul fizet. Ha a zabot jól előkészítik s istálló és műtrágyával megtrágyázzák, tehát jó erőben levő földben termelnék, ha a vetőmag megválasztására több gondot fordítanak, a zab úgy mennyiségileg, mint minőségileg ép oly termést adna, mint más gabonaféle. Nincsen semmi szükség arra, hogy a magyar zabbal szemben a nyugoti zabféleltségnek adjunk előnyt, nincs annál is inkább, mert a nyugoti zabféleltségek sokkal kényesebbek úgy a talaj előkészítés, mint az ápolás tekintetében. Ha gazdáink a magyar zabnak, a vetéskor hasonló jó helyet adnának, mint a nyugoti zabnak, ha a vetőmag termelésére nagyobb gondot fordítanak, úgy néhány év alatt annyira megváltozna tulajdonságaiban,

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részének állandó nagy raktára és javító műhelye.

Áruimért 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és matrácokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

Alapítatott: 1873.

fehérnemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi- és női ingek-, alsó-nadrágok, gallérok-, kézelők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér és színes lenbatsizt zsebkendők.

Különlegességek: színes á-jour

kávés-terítők- és asztalterítők-, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapjú- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegeken.

Ünionszülöttek részére garnitúrák, paplanok, matrácok- és kocsitakarók.

Nagy választék butorszövedtek és szőnyegeken. Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25⁰ gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

hogy a versenyt a legjobb nyugati zabfélékkel kiállaná, s a mi a fő, a magyar viszonyok bélyegét viselné magán. Nagyon természetes, hogy sok év mulasztását egyszerre helyrehozni nem lehet, hanem kitartó szorgalommal s körültekintéssel fényes eredményeket érhetnénk el. Nem győzzük eléggé ajánlani, hogy fordítson több gondot a gazda a zabtermelésre, mert csak így fogjuk eltüntetni a zab hibáit.

+ Adatok a sertésgümőkór terjedéséhez. A gümőkór terjedése az emberek és az állatok között egyaránt ügető módon halad előre. Különösen egyes vidékeken szaporodnak feltűnően egyes állatfajok között a gümőkóros megbetegedések száma. A sertések között eddig aránylag csekély számban észlelték a gümőkórt. Igaz azonban az is, hogy erre vonatkozólag bővebb megbízhatóbb adatok és feljegyzések alig állanak rendelkezésünkre. Csak most újabb, midőn Dániában beható vizsgálatok alapján kiderült, hogy a levágásra kerülő sertések között is — 14%-a gümőkóros, kezdenek a sertések gümőkórjával és terjedésének meggátolásával bővebben foglalkozni. *Ostertag* szerint*) Németországban vágott sertések között átlag 3-4% gümőkórost találnak. Nagy ingadozásokat mutat ezen százalékszám az egyes vidékek szerint. Dél-németországban általában ritkább a sertések között a gümőkór így pl. Karlsruheban 0.16%, Dresdenben már 1.9; ezekkel szemben Berlinben 2.7%-a, *Elbing*-ben 3.9%-a a levágott sertéseknek gümőkóros. Berlinben 10 év alatt 1,313-ról (244,000 sertés közül) 14,491-re (533,000 sertés közül) emelkedett a sertésgümőkór száma. A sertésgümőkórnál többnyire csupán a tápláló csatornában és az ezzel kapcsolatos szervekben találunk átváltozásokat, sokkal ritkábban a lélegző szervekben. Ebből nyilván arra lehet következtetni, hogy a gümőkóros fertőzés sertésekben a felvett táplálékkal történik. A sertések tápláléka közül talán leggyakrabban a tejsavóban és egyéb tejtermékekben lehet a tuberkolózis bacilusa jelen. *Ostertag* tehát ezen irányban folytatta kísérletes vizsgálatait. A sertések gümőkórja Dél-németországban ritkább, mint az északi tartományokban, holott a szarvasmarhák gümőkórja nagyjában egyaránt van mindkét részen elterjedve. A tőgygümőkór szintén nem csupán Észak-németországban fordul elő, úgy hogy így ezen adatok, a tejútján történő fertőzés lehetősége és a gümőkór elterjedése a sertések között nem quadrálnak. Megmagyarázza azonban a sertésgümőkór nagyobb elterjedését északon az a körülmény, hogy ott a tejet centrifugákkal főlezik le; a gazdasági viszonyok olyanok, hogy még nagyobb uradalmak is u. n. „Sammelmolkerei”-okba, gyűjtő tejelepekbe szállítják a tejet, épen úgy, mint a kisebb gazdák. Dél-németországban evvel szemben még a régi szokáshoz híven házilag, gépek segélye nélkül nyerik a tejfelt. *Bang* vizsgálatai kiderítették, hogy a centrifugálással a tejben levő bacilluskok nagy része a centrifuga iszapjába lökötik. *Scheuerlen* ezt a gümőkór bacillusára nézve vizsgálta és azt találta, hogy épen ez azon bakterium, mely a centrifugálással legnagyobb számban a centrifuga iszapjába kerül. A német gazdák között már régebben homályos sejtelem alakjában élt az a tudat, hogy a tejkezelés módosításával, speciell a centrifugálással a sertésgümőkór terjedésének valami összefüggésben kell állnia. *Ostertag* tekintettel *Bang* vizsgálatának eredményére, kezdetben tagadásba vette ezt, miután épen a centrifugálással a bacilluskok a savóból kilökötnek. *Kjerrulf* ekkor a centrifuga iszapjára hívta fel a figyelmet, melyet szintén feleltetnek a sertésekkel. Ezen iszap nagy casein tartalmánál fogva jó tápszernek volna mondható.

Fleischmann analysisse szerint ilyen centrifuga iszap átlag 25% fehérjét, 2% tejcukrot, 1% zsírt tartalmaz, e mellett van benne még nagyobb mennyiségben phosphorsav és mész. Azonban gümöbacillus tartalma miatt természetesen állatok táplálására nem épen ajánlható. A centrifuga dobjának kimosása, kitisztogatása után ezen iszapot tűz által kell megsemmisíteni, a kályhában elégetni. Közvágóhidakon szerzett tapasztalatok (*Külman*) többszörösen megerősítették *Kjerrulf* feltevését. Oly szállítmányoknál, melyekben számsabb sertésen állapítottak meg gümőkórt, tovább kutatva sikerült kimutatni, hogy centrifugált tejtermékeken hizlalták.

Zimmermann Ágoston.

+ Marhamázsálás hidmérleg nélkül. „Erdélyi Gazda” 51. számának irodalmi szemle rovatában olvastam egy, a „G. L.”-ből átvett cikket, hogy „egy német gazda kitalálta, miképp lehet marhamérleg nélkül lemérni állataikat.” Én már 4 év óta egy „Fairbanks” mérlegen szoktam eszközölni a leméréseket s a mennyiben practicusabbnak gondolom, mint a német találmányát, az alábbiakban közlöm. Minden egyes alkalommal, midőn mérni akarok, a mérleget egy istállóban, hol a lemérendő állatok vannak, az ajtóval szemben úgy helyezem el, hogy a mérlegre egymásmellé fektetett 3 drb 2 ölös fenyőfeszni deszka (2 col vastag) közepe a mázsán nyugszik, külső vége pedig az istállóajtó küszöbe felett 1—2 colra van. A lemérendő marha kívülről könnyen bevezethető, mely az istállóba különben is szívesen megy s midőn a súlypont a mérleg fölött van, a vezető az állatot megállítja s ez pontosan lemérhető. Midőn a mérés megtörtént, hogy a mérleg ne rongálódjék, a deszkának külső végét megemeltetem, miáltal a belső a földet éri, mint biztos támpontot s így az állat könnyebben leszálhat. A hízó ökrök, melyeket minden héten lemérek, már oly gyakorlottak, hogy két ember segédkezésével teszem. Fődolog a szelid bánásmód. Megkönnyíti a munkát, ha az első mérés előtt 1-szer, legfennebb 2-szer, mielőtt az állatokat például vízre kihajtatnák; elhelyezzük a deszkákat az istálló járdájára, hogy azon keresztül menve megszokottá válják előttük. A mérlegre alkalmazandó 3 foszni (rendesen 98 kg.) mérésenkénti leszámítását ép oly feleslegesnek tartom megemlíteni, mint a mérés fontosságának fejtegetését. Ezen módszerrel sokkal könnyebben sikerült méréseket eszközölnöm, mint a marha mérleggel, s mennyiben csak egy tizedes v. százados mérlegre van szükség s a fentiek szerint az állat jól rá hajtható, próbára ajánlom. Szász József.

+ Fogságban élő madarak kalitkájának berendezéséhez. A kalitkába zárt madarak tartozkodási helyét lehetőleg a természetes viszonyoknak megfelelő módon kell berendezni. Megnyilatkozik ezen törekvés a kalitkák különféle újabb formájában és azok berendezésében. A kalitka legalább 45 cmtr. hosszú, 22 cm. széles és 30 cm. magas legyen. Nem lényegtelen ezenkívül a kalitka fűcskáinak elhelyezése, különös tekintettel arra, hogy ez is a madaraknak természetes viszonyok között szokott mozgásának feleljen meg. Erre vonatkozólag *Limberger* (Gefiederte Welt. 1900. 163. oldal) a következőket jegyzi meg: Közismert tény, hogy minden test, ha kezdetben vízszintes irányban halad, indul, később iv alakjában folytatja útját; hasonlóképpen dobás, ugrás, repülés alkalmával a célozott helyre mindig egy görbe, egy iv alakjában fog eljutni a kérdéses tárgy vagy élőlény. A madár kalitkájában is az egyik fűcskáról a másikra nem ugorhat vagy szállhat vízszintes síkban, hanem e közben ívet ír le, felülről repül vagy ugrik rá. Ezért ha a kalitkában két fűcskát ahál egy síkban helyezünk el, nem szabad ezek fölő és közzé a harmadikat úgy helyezni,

mint az többnyire történni szokott, 5—7 cm. magasságban, mert ez a madár természetes irányban való repülését vagy ugrását gátolni fogja (a madár nem ugorja át a fűcskát, mint pl. a kutya), ennél fogva inkább leugrik a kalitka talajára és onnan ismét fel a másik fűcskára; ezáltal azonban a pálcikák hamar bepiszkolódnak, a madár is tisztátalanabb lesz. Lehetne ezen segíteni az által, hogy a harmadik fűcskát magasabbra 10—12 cm-re illesztjük a kalitka hézagaiba, hogy így alatta ugorhasson át a másik pálcikára. Azonban ennek ismét az a hátránya, hogy a magasan fekvő pálcika, melyet a madár folytonosan maga előtt lát, ugrálásra ingerli, pedig fogságban élő madaraknál szokatlanul magas ugrás káros következményeket vonhat maga után. Ezért sem a túlalacsony, sem ezen magasabb pálcika nem ajánlható, hanem legcélszerűbbnek látszik a két vízszintesen elhelyezett fűcska közzé egyáltalában nem tenni harmadik fűcskát, hogy így akadálytalanul repülhessenek vagy ugorhassanak egyikről a másikra. Ugyanezáltal nem fognak a talajon sem ugorni, hanem közvetlenül a szemben levő fára; így a kettő között alacsonyabban elhelyezett pálcika is feleslegesnek tűnik fel. Ha két, három, vagy négy pálcikát felváltva teszünk a kalitkába és megfigyeljük hosszabb időn keresztül a madarak viselkedését, arra a tapasztalatra fogunk jutni, hogy legjobban érzik a madarak magukat, legélénkebbek, ha csupán két pálcika van egy vízszintes síkban elhelyezve. Ilyenkor gyakran még szárnyaiknak segítségét is igénybe veszik, hogy magasabbról csapjanak le a szemben lévő fára, mit 3 pálcika jelenlétében sohasem tesznek meg. Legjobb fenyőfából vagy fűcskából készült, körülbelül kis újjvastagságú pálcákat alkalmazni. A kettőnek egymástól való távolsága a madár nagysága szerint 28—30 cm. lehet, a talajtól való távolsága (magasság) pedig 6—8 cm. legyen. A faágak ugyan többnyire kerek átmetszetűek, azonban tapasztalatilag beigazolt tény, hogy az ovalis átmetszetű pálcikákon a madarak jobban kapaszkodhatnak; ezért ha külön e célra készítettünk pálcákat, célszerű ilyeneket rendelni. Zimmermann Á.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadónálhoz juttatandó.

— **Kettős tanári jubileum.** A magyar-óvári gazdasági akadémia két kiváló tanára *dr. Kosutány Tamás* és *Hensch Árpád* folyó év dec 19-én ülték meg tanári működésüknek 30, illetve 25 éves jubileumát. Az elsőben a magyar agricultur-chémia világhírű tudósát és tanárját, a második az üzem-, becslés- és nemzetgazdaságtani szakokban szerzett érdemeit és elismerést. Mezőgazdasági irodalmunknak ezt a két erős oszlopát, mi is üdvözljük jubileumuk alkalmából.

— **Adóvégrehajtások csökkentése.** Lukács László pénzügyminister a vidéken folyó adóvégrehajtások számának csökkentése érdekében méltányos körlevelet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. E körlevél különös figyelemmel van azon adóhátrálékosokra, kik földműveléssel foglalkoznak és elemi csapások vagy más súlyosabb körülmények következtében oly helyzetbe jutottak, hogy adótartozásukat most nem képesek megfizetni. A pénzügyigazgatóságok az ilyen felelőknek jövő évi *Julius hó*-i méltányos részleteket engedélyezhetnek, természetesen azonban, hogy ezért külön kell folyamodni.

— **Az Országos Gazdasági munkás- és cselédségélpénztár igazgatósága** a következő figyelmeztető felhívást boesájtotta ki:

*) Zeitschrift für Fleisch- und Milchhygiene. 1893.

„Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár a baleseti segélyezés feladatának keretében közel félmilliónyi gazdasági cselédnek nyújtván a baleseti biztosítás kedvezményét, már életbeléptének első évében a tényleg kiszolgáltattott segélyek által számbavehető tevékenységet fejtett ki.

Több ízben előfordult azonban, hogy a munkaadók részben a sérült cselédjükkel szemben az 1900. XVI. t. c. által megszabott segélynyújtási kötelezettségeiket, részben pedig a segélyre való jogosultság helyes megállapítása szempontjából az idézett törvény végrehajtása tárgyában kiadott 12101/eln. 900. számú magy. kir. földmívelésügyi ministeri rendelet által előírt alakításokat elmulasztották.

Igaz ugyan, hogy a végrehajtás első évében egyes esetekben, a melyekben a rosszhiszeműség kizártnak látszott, apróbb alaki hiányoktól eltekintettünk, mert habár cselekvésének vagy mulasztásának jogi következményeit senki azzal el nem háríthatja, hogy a törvényes rendelkezéseket nem ismerte, mindazonáltal számba kívántuk venni azt, hogy a gyakorlatban a törvényes rendelkezéseknek a köztudatban való átmeneteléhez bizonyos időre van szükség.

A jövő évben azonban, miután akkor már e körülmény méltányossági indokul nem szolgálhat, szándékunk a segélyek megtérítéséért folyamodó munkaadóktól nemcsak a gyors segélynyújtás tekintetében megszabott törvényes köteleességek pontos teljesítést, hanem az e címen felmerült költségeik megtérítésére megszabott eljárás alakításainak betartását is minden egyes esetben előfeltételként szigorúan megkövetelni.

Nehogy tehát a jövőben a törvényes köteleességek és alakítások betartásának elmulasztása miatt a költségek megtérítését meg kelljen tagadni s ezáltal az érdekeltekre kár háruljon, a balesetek alkalmávali teendőket röviden egybefoglalva a következőkben van szerencsénk közölni, tisztelettel kérve, hogy azt tagjaikkal ismertetni s általában megfelelő módon gondoskodni sziveskedjék arról, hogy az működésének területén, esetleg azon társadalmi egyesületek, olvasóköri, stb. közbenjárásának kikérése mellett, melyeknek tagjai főként a kisgazdák sorából kerülnek ki, a gazdálkodóknak minél szélesebb körben tudomására hozassék.

A pénztár az 1900. XVI. t. c. 23. §-a értelmében a tagok sorába nem tartozó gazdasági cselédek közül csak azoknak balesetei után köteles a gyógyköltségeket és segélyeket megtéríteni, a kik után munkaadójuk az idézett törvény 8. §-a szerinti 120 filléres járulékot fizeti.

A midőn ily cseléd balesetéről van szó, a segélyezés nem közvetlenül a segélypénztár részéről történik, hanem a törvény 14. §-a értelmében a munkaadó tartozik sérült cselédjének gyógykezeléséről haladéktalanul gondoskodni, a gyógykezelési összes költségeket előlegezni és a cseléd munkaképtelensége tartamára, de legfeljebb egy negyed évig annak szerződés szerinti bérét és járandóságát egészben és ha teljes ellátásra van szerződés, teljes ellátását is kiszolgáltatni.

Ha a munkaadó a gyógykezelés vagy segélyezés tekintetében törvényes kötelezettségeit nem teljesíti, a sérült cselédnek az előjárásához kell fordulnia a végből, hogy közvetlenül a pénztár költségére leendő gyógykezelése és segélyezése iránt intézködjék.

Az ilyen alkalommal tett kiadásait a pénztár azonban a mulasztó munkaadótól utólag behajtani jogosult.

Az orvos az első segély nyújtása után a balesetet a 9. sz. mintájú baleset-bejelentő úrlapon, a munkaképtesség helyreálltát pedig a 10. sz. mintájú baleseti végjelentés úrlapon a községi előjárás útján hozzánk haladéktalanul bejelenteni.

E bejelentések haladéktalan megtételének elmulasztása az orvosi költségek meg-

térítésére való jog elvesztését vonja maga után, ezen felül kétséges eseteknél, a melyben utólag nem igazolható, hogy a munkaképtelenség a törvény által megjelölt mértékben fennforgott, a pénztár jogalap hiányában a segélyek megtérítésére sem kötelezhető, általában pedig ha a munkaadó által segélyül hívott orvos magánorvos volt, ugyane mulasztás következtében a munkaadó megtérítési igényét elveszti.

E rendelkezésekre való tekintettel a munkaadónak feladatát képezi gondoskodni arról, hogy ez orvosi bejelentések kellő időben megtörténjenek.

A munkaadó fennt kötelességeivel szemben a törvény 15. §-a értelmében a cseléd munkaképtességének helyreállta után (vagy ha egy negyedév helyre nem áll, ezen negyedév eltelté után) követelheti, hogy részére a segélypénztár a gyógykezelési költségeket megtérítse, s ha a cseléd egy hétnél hosszabb ideig volt munkaképtelen, a munkaképtelenség tartamára, de legfeljebb 60 (és nem 90) napra a munkaadónak minden napra egy koronát fizessen.

A munkaadó az általa követelésbe vett gyógyítási költségekről és napi egy koronáról szóló saját számláját fizetési kötelezettségének lejártá után 15 nap alatt tartozik az előjárásnál bemutatni. E számlához melléklendők: a kiegyenlített orvosi díjjegyzék és gyógyszerári számla, esetleg a kiegyenlített kórházi számla, s a sérült nyilatkozata arról, hogy a baleset nem a munkaadó hibájából következett be, s hogy a munkaképtelenség alatt a munkaadó kikötött bérét és mindenemű járandóságát kiadta.

A kellően felszerelt számla a községi előjárás által elsőfokon elbírálandó és azon esetben, ha az összes törvényes követelmények betartottak, ha továbbá nem forognak fenn oly körülmények, a melyek között a pénztár a törvény 11. §-a értelmében a segély megtérítésére nem kötelezhető, s ha mindenekelőtt kétséget kizárólag igazolható, hogy oly gazdasági cselédről van szó, a ki az 1900. évi XVI. t. c. 8. §-a alapján a munkaadókra kivetendő hozzájárulás kezelése tárgyában 12102. eln. 900. sz. a. kiadott m. kir. földm. miniszteri rendelet 3. §-ában megjelölt A) mintájú összeírásba a balesetet megelőzőleg fel lett véve: az esetben az összes vonatkozó iratok a községi előjárás elbírálása után, annak kimerítő véleményes jelentésével utalványozás végett hozzánk felterjesztendők.

— **Olcsóbb marhasó.** Többször hangzott el gazdáink részéről ama panasz, hogy a denaturált marhasót aránylagos drágasága miatt nem használhatják úgy föl, mint azt várták és kellene. Ez a panasz nálunk csak lappangott, Ausztriában azonban kitört és eget, vagyis javítást kért. Ennek hatása alatt *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter f. hó 11-én kijelentette, hogy a *marhasó leszállításában tárgyában már értekezett s megegyezésre is jutott a magyar pénzügyminiszterrel.* Mi bizony nem hallottunk még semmit erről, de ha olcsóbb lesz a marhasó, azt osztrák gazdátársainknak köszönhetjük.

— **Az állati gümőkór átvitele az emberekre.** Dr. Koch német professzor a folyó évi júliusban Londonban tartott tuberculózis kongresszuson azt a szenzációs véleményét adta közre, hogy — az eddigi fölfogással ellentétben — az ő vizsgálatai alapján a szarvasmarha tuberculózisa (gyöngykór) és az emberi tuberculózis két különböző betegség és hogy a szarvasmarha tuberculózisa soha, vagy csak nagyon ritkán ragadhat át az emberre. Sok oldalról támadták Koch állításait. De elméletének határozott megdőlését láthatjuk abban a következő esetben, mely a berlini közbiztonsági bizottság által tartott Ennek a vágóhidnak főző intézetében, ahol a gümőkóros szarvasmarhák hulláit földolgozzák és az erősebben tuberkulikus darabok megsemmisítenek. két munkás lupusban, illetve börtuberculosisban betegedett meg, amit szakértők a gümőkóros áll-

latok húsával való dolgozásnak tulajdonítanak.

— **Serum a szarvasmarha tuberculózis ellen.** Stockholmból írják, hogy Behring professor egy előadása alkalmából kijelentette, hogy kísérleteket ejtett meg, melyek remélhetőleg engedik, hogy a szarvasmarhák tuberculózis elleni immunizálása lehetséges. Kijelentette egyúttal, hogy a most elnyert Nobel-díjat ezen a téren való további kísérletezésekre fordítja.

— **A Temesmegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi ministerium erkölcsi és anyagi támogatása mellett, mint az előző években, az idei téli idény alatt is számos gazdasági népies előadás és tanfolyam rendezését határozta el.** Nevezetesen: 1. 20 községben 68 egyszerű előadást az üzemtan, növénytermelés, állattenyésztés, törvényismertetés stb. köréből; 2. 3 községben egy-egy hónapig tartó rendes tanfolyamot a gazdasági ágak és ismeretek alaposabb ismertetése és terjesztése végett; végre 3. két községben egy-egy havi háziipari tanfolyamot a kosár- és kukoricahéjfonás tanítása céljából. Ezen előadások és tanfolyamok az 1901. dec. 16-tól 1902. március hó 10-ig terjedő időszakban fognak tartatni. Az egyesület e téren kifejtett tevékenysége a múlt évben az összes megyei gazdasági egyesületek között első helyen állt és a nm. ministerium különös elismerésében részesült.

— **Most hagyta el a sajtót a Budapesti Szivattyú- és gépgyár Részv. Társ.** (ezelőtt Walsér Ferenc) gazdag tartalmu, szépen kiállított árjegyzéke. Ha ez a rendes, megszokott árjegyzék formától nem különbözne, ugyemlenítette nem tartottuk volna érdemesnek, de mert szivattyuk, kutak helyes megválasztásánál gazdáinknak jó szolgálatot tehet, ajánljuk figyelemre. Kiadóhivatalunkban a vaskos könyv bármikor betekinthező. Egyébiránt a cég szívesen megküldi kívánatra a jegyzéket.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVARTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Bellközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölesönöket nyújt és **BETÉTRE 5 $\frac{1}{2}$ SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

Magyar Jelzalog-Hielbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapítókéje 30 millió korona.

4%-os és 4 $\frac{1}{2}$ %-os

Záloglevélkölesönöket

nyújt és pedig 4%-os kölesönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százaléknál,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevélkölesönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42 $\frac{1}{2}$ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdőnyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölesön összegére nézve

az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémetkötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-ut.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

32 éves nőtlen **műkertész** 12 évi prakszissal, ki ez ideig is Erdélyben volt alkalmazva, nagyobb uradalmakban — fűrdőben januárja vagy februárja állást keres. Czim a kiadóhivatalba B. j. a. (771.)

Kovácsnak ajánlkozok teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Erdészeti, vagy ispáni állást keres egy az erdőkezelés szolgálatában felnőtt, jó erdői szakvizsga bizonyítvánnyal bíró egyén, kinek megbízhatóságáról s eddigi szolgálatairól is jó minősítései vannak. Gyakorlati ismerettel bíró az erdőkezelés és erdőnevelés, vadászat, halászat, valamint a mezőgazdaság minden külső teendőiben, ugyiszintén jártas az irodai ügyvitelben is. Uradalmak, vagy magán birtokosoknál szerény feltételek mellett hűségesen és szorgalmasan töltene be ismereteinek megfelelő állást. Jelenleg 46 éves, családos Megkeresések Bocskay Antal Gyalu, Kolozs megye cím alatt küldendők. (760.)

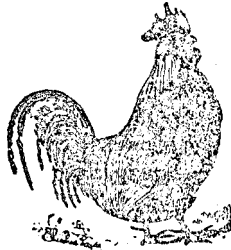
Ispáni, segédtiszi, vagy ennek megfelelő állást keres újévre, 6 évi gyakorlattal bíró, szerény igényű, strapához szokott, 30 éves, keresztény egyén, ki ugy a mezőgazdaságban, valamint állattenyésztésben, de különösen tehenészetben, a tejfeldolgozásában és értékesítésében kellő jártassággal bír, beszél románul is, jelenleg a sárvári tejgazdasági szakiskola hallgatója, czime a lap kiadóhivatalában. (753.)

Egy okleveles nőtlen **gépész**, 1902. január 1-i belépésre éves állást keres, ki a gőzcséplő, és bármilyen gazdasági gép, ugyiszintén a Stabil kezelését és azok javítását érti. Értekezhetni: Balog Árpáddal Deésen, Polgári iskola épületbe. (754.)

Ispánt keresek 500 holdas birtokba. — Csakis gyakorlati képzettséggel is bíró józanéletű, szorgalmas, erélyes gazdát alkalmazok. A ki tehenészetnél alkalmazva már volt, előnyben részesül. Oláhul kell tudjon. Bizonyítvány másolatok alábbi címre küldendők. N. Naláczy Gejza. Nagy Barcsa u. p. Cserna-Keresztur, Hunyad megye. Ugyanott megvételre kerestetik 25 m. tavaszi búkkönyvetőmag. (777.)

Különfélék.

TOKAJI sajáttermesztésű boraimat következőleg árusítom: 1900. évi szamorodni literes üvege 160 fillér, 1896. évi szamorodni literes üvege 200 fillér, 1892. évi szamorodni literes üvege 300 fillér, 1889. évi másolás literes üvege 450 fillér, 1889. évi aszu, 3 puttonos, félliteres üvege 300 fillér, 1880. évi aszu, 4 puttonos, félliteres üvege 400 fillér. Kicsinkó Antal szőlőbirtokos Tokaj. (778.)

4 törzs Plymouth Rock tyúk eladó.

Áruk 50 korona. Czim a kiadóban. (1003.)

Uradalomból

eredő használt gőzcséplő készleteket készpénzzel veszek, vagy cserébe első rendű új gyártmányt kedvező befizetés mellett ajánlok. **Timár Ede, Budapest VI., Csengeri-utca 62. B.** (733.)

(543.)

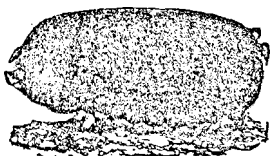
Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa, **Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vigyázni

Telivér Poland-china

3-4, 5-6 hónapos kan és nőstény malacok eladók. Tudakozódások: Ordódyné Mailáth Gizella, Budapest, IV., Muzcum-körut 7. (748.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kultortoda-utca 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Birtokeladás.

Nogradvármegyében 1020 hold élő és holt instruktussal 130.000 forintért kastélyal tehermentesen Bővebbet: **Kuchta Dániel, Tiszolcz.** (767.)

Kitünő (774.)

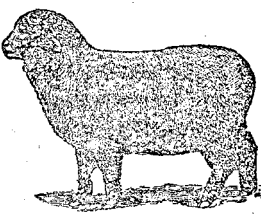
harci kanárikat

(valódi trute törzs) nappal és este lámpánál pompás énekeket küldök utánvétellel bár-hova 12 napi próbaidővel. Nembetszöt kicserelek vagy visszadom a pénzt. Kitünő tenyészkepes nőstények 2-40, 3 és 4 korona. Tenyészkepes him 11 kor. Budapestben november hónapban tartott kiállításon ki-tüntetve Megrendelőnek Utasítás ingyen.

Óváry József

a budapesti kanári tenyésztők egyesületének elnöke.

Bpest, VIII., József-u. 5. sz. Árjegyzék ingyen s bérmentve.

16 mázsa raczka gyapju jutányosan eladó. Czim a kiadóban. (1002.)

SIMMENTHALI üszők

megvételre keresteknek (12-15 drb) Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Gépészek I Most jelent meg a vizsgára előkészítő kézi könyv: Kazánfűtő 30 kr. Locomobil és cséplőről 75 kr. Két előbbi és az összes stabilgépekről 1 frt 35 kr. Esztorgályosok cézi könyve esavarmenet számításal 1 frt Morva Rezsőnél Győr m. Megve. (768.)

Páris-Grand-Prix!

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában u. p. Koncza, Alsófehérm.

Kaphatók:

gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák,

100 drb. magyar igásökör,

az általánosan kedvelt

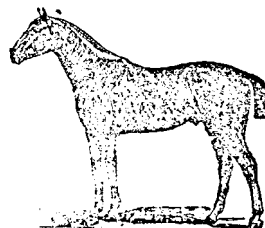
Oberndorfi répamag,

a Cserhádi tanár által meghonosított bőtermő

Óvári répamag,

továbbá

Pekingi kacsák, amerikai diócsemeték, sorfák. (775.)

Eladó egy pár világos pej, 5 éves herélt, 166 cm. magas jólalott, hibanéküti és szép magatartásu

HINTÓS LÓ.

Áruk 550 frt; értekezhetni a Báro Bálint József ur nagy-erneyei gazdasági intézőségénél, posta Sáromberke, M.-Tordamegye. (759.)

Gazdasági szakmunkák.

A szarvasmarha és tenyésztése. Irta: Tormay Béla. I. rész. A szarvasmarha külsője. 3. javított és bővített kiadás 72 fametszetű ábrával 4 k. Ugyanaz II. rész. Természettajzi adatok és a koponya-alakulások leírása. 3. javított és bővített kiadás. 39 fametszetű ábrával 8 k.

A baromfi-tenyésztés. IV-ik átdolgozott kiadás. 28 a szövegbe nyomtatott ábrával. Irta: Grubicy Géyza 2 kötet. Egy-egy kötet ára vászonkötésben 1 k. 8 f.

A szőlőművelés és borászat kézikönyve. Irta: Molnár István. 192 ábrával. Harmadik bővített kiadás. Ára füzve 8 k. Vásznonba kötve 9 k. 60 f.

A konyhakertészet. Irta: Baranyay István. Ára 3 k. 40 f.

A rózsatenyésztés a szabadban és cserepekben. Ottó ily című munkájának teljesen átdolgozott 2. kiadásából fordította Benes János. Átnézte és előszóval ellátta Gillemot Vilmos rózsakertész. Ára vászonkötésben 1 k. 80 f.

Gazdasági tanácsok a gazdálkodás különböző ágairól. Irta Rodiczky Jenő. Számos ábrával. Második bővített kiadás. Ára 3 k.

A gyakorlati répatermesztés. Irta Dr. Rodiczky Jenő. Második népies kiadás. Számos a szövegbe illesztett ábrával. Ára 2 k.

A juh és a gajpu ismeretése. Irta Dr. Rodiczky Jenő. Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Ára 4 k.

A jelen idő követelményeinek megfelelő **tejgazdaság.** Irta Dr. Kirchner Vilmos. A német eredetiből átdolgozta Dr. Szentkirályi Ákos; az eredetivel összehasonlította Kodolányi Antal. 93 fametszettel. Ára 4 k.

A burgonya termelése. Irta Szalay János. Számos fametszetű ábrával. Ára 3 k.

A gazdasági haszonállatok **okszerű takarmányozása.** Irta Dr. Wolff Emil. Az eredeti negyedik kiadás után fordította Dr. Kossutány Tamás. Az eredetivel összehasonlította Ordódy Lajos. Ára 4 korona.

Megjelentek és kaphatók az **Athenaeum** irodalmi és nyomdai-társulatnál Budapest, VII. Kerepesi-út 54. (779.)

Eladó

2 drb.

Poland Kina tenyészokca.

Czim G. G. alatt a kiadóban.

(1001.)

Kászonyi János

szőlőbirtokos KUVIN, u. p.
GYOROK (Aradvármegye)

szőlőtelepéről ajánl eladásra 150 ezer darab I. oszt., fajtiszta, tökéletesen forradt fás szőlőajtványt az alább jegyzett fajokból:

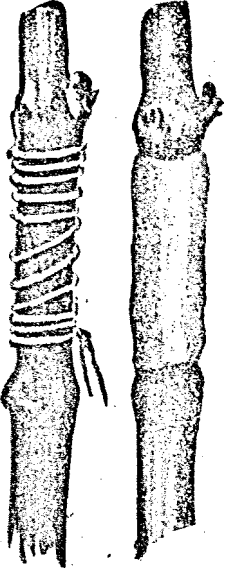
I. *Mustos fehér, Királyszőlő, Furmint, Rajnai* és *Olasz-Riesling, Erdei, Kövidinka* stb. 1000 drb. ára 240 korona.

II. *Opportó, Búrgundi, Kadárka* stb. 1000 drb. ára 240 korona.

III. *A legkitünőbb csemege fajtákból* számos fajta, 1000 drb. ára 260 korona.

Bővebb felvilágosítással szíveségből az ojtványokat illetően, szolgál az *Alsó-fehervármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala:*

Nagy-Enyeden. (764.)

Gimbalom

(637.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitünő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár **150 frt**, nálam **75 frt**ért kapható a készítési telepen:

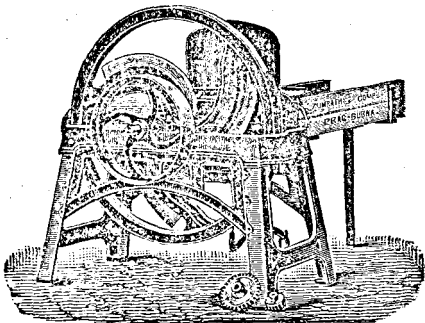
BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.

Jegeszi Géza,

műokleveles cimbalom-készítő.

➔ Arjegyzéket bérmentve küldök. ➔

Baleset

kizárva!

Szecsavágók szabad. önműködő kiemelővel.

Répvágók, darálómalmok,

!!! Gőzfűlesztő-készülékek!!!

legujabb és legkényelmesebb szerkezetben

Umráth és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

➔ Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig, ● ● ● ●
● ● ● ● Ipari mozgonyok 100 lóerőig. ➔

(544. I.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

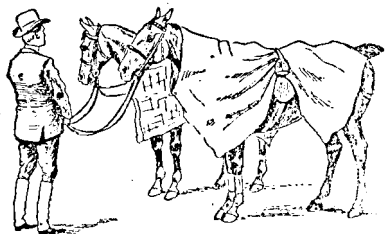
(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Blizster (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Blizster ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

(716.)

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára $\frac{1}{2}$ kiló 80 fillér, $\frac{1}{4}$ kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: $\frac{1}{2}$ kiló 80 fillér, $\frac{1}{4}$ kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por $\frac{1}{2}$ kiló 2 kor., $\frac{1}{4}$ kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiállításon Kolozsvártt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfürdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.